יש בקרבנות היחיד שאין בקרבנות הציבור ויש בקרבנות הציבור שאין בקרבנות היחיד שקרבנות היחיד עושין תמורה ואין קרבנות הציבור עושין תמורה קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות וקרבנות הציבור אין נוהגין אלא בזכרים קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם וקרבנות הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח יש בקרבנות הציבור מה שאין בקרבנות יחיד שקרבנות הציבור דוחין את השבת ואת הטומאה וקרבנות יחיד אינן דוחות לא את השבת ולא את הטומאה א"ר מאיר והלא חביתי כ"ג ופר של יוה"כ קרבנות היחיד הן ודוחין את השבת ואת הטומאה אלא שזמנו קבוע: **גמ'** קרבן יחיד עושה תמורה כו': וכללא הוא והרי עופות דקרבן יחיד ואין עושה תמורה כי קתני בבהמה קתני והרי ולד דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה הא מני רבי יהודה היא דאמר הולד עושה תמורה והרי תמורה עצמה דקרבן יחיד היא ואין תמורה עושה תמורה כי קתני בעיקר זיבחא קתני השתא דאתית להכי אפילו תימא רבנן בעיקר זיבחא קתני: קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות: וכללא הוא והרי עולה דקרבן יחיד וזכר אתיא נקבה לא אתיא האיכא עולת העוף דתניא תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות והרי חטאת דקרבן יחיד היא ונקבה אתיא זכר לא אתיא האיכא שעיר נשיא דמייתי זכר והאיכא אשם יחיד דזכר אתי נקבה לא אתי כי קאמרי רבנן קרבן דשוי בין ביחיד בין בציבור אשם ביחיד איתיה בצבור ליתיה ואיבעית אימא מי קתני כל קרבנות יש בקרבנות קתני ומאי ניהו שלמים ואי בעי נקבה מייתי ואי בעי זכר מייתי: קרבנות יחיד חייבין באחריותן [כו']: מנא ה"מ דת"ר דבר יום [ביומו] מלמד שכל היום כשר למוספין ביומו מלמד שאם עבר היום ולא הביאן אינו חייב באחריותן יכול לא יהא חייב באחריות נסכיהם ואע"פ שקרב הזבח ת"ל מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם למחר ר"ל אמר מהכא מלבד שבתות ה' וצריכא דאי כתב רחמנא מלבד שבתות ה' הוה אמינא ביום אין ובלילה לא אמר קרא ומנחתם ונסכיהם ואי כתב רחמנא מנחתם ונסכיהם ולא כתב מלבד שבתות ה' הוה אמינא בלילה אין ביממא לא ומאי שנא משום דבקדשים לילה הולך אחר היום צריכי ונסכים מי קרבי בלילה והתנן אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון אברים ופדרים שמקריבין מבוא השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו דברים שדרכן ליקרב ביום כגון הקומץ הלבונה ומנחת נסכים שמעלן מבוא השמש סלקא דעתך והאמרת דברים שדרכן ליקרב ביום נינהו אלא עם בא השמש שמתעכלין והולכין כל הלילה מנין תלמוד לומר זאת תורת העולה ריבה קתני מיהא נסכים ביום אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן ליקדש כאן ליקרב אמר ליה רבא אי מיקדש קדשי קרובי מיקרבי והא תניא זה הכלל כל הקרב ביום אין קדוש אלא ביום וכל הקרב בלילה קדוש בלילה בין ביום בין בלילה אלא אמר רב יוסף סמי מנחת נסכים מהא מתניתא כי סליק רב דימי אשכחיה לרב ירמיה דיתיב וקאמר משמיה דרבי יהושע בן לוי מנין לנסכים הבאים עם הזבח שאין קריבין אלא ביום ת"ל ולנסכיכם ולשלמיכם מה שלמים ביום אף נסכים ביום אמר אי [א] אשכחיה (א) דכתיב איגרתא שלחי ליה לרב יוסף

ולא

קרבנות ציבור. כה) כולם זכרים דרובן עולות ועולה זכר הוא ואין ציבור מביאין שלמים אלא כבשי עצרת דזכרים הן וחטאות שלהן שעירים דכתיב בכולהו) ושעיר חטאת אחד: **קרבנות היחיד חייבין באחריותן.** כלומר יש מהן מאותן שקבוע להן זמן שאפי' עבר זמנם חייבין להקריבן כגון כו) קרבן עולת יולדת (וקרבנה) וקרבנות מצורע אם עבר שמיני שלו יכול להקריבו לאחר זמן אבל קרבנות ציבור שיש להן זמן אם עבר זמנם בטל קרבנן כדמפרש בגמ': **משקרב הזבח.** שאם קרב הזבח בזמנו ולא קרבו נסכים עמו חייבין להקריבם אפי' מכאן ועד עשרה ימים כדמפרש בגמ': **חביתי כהן גדול.** דוחין שבת וטומאה דכתיב בה מנחה תמיד ה) הרי היא לך כמנחת תמידין בשילהי כז) [התכלת] במנחות (דף נ:): **פר** כח) **יום הכיפורים.** פרו של אהרן: **אלא שזמנו קבוע.** כלומר אין הטעם תלוי אלא בקביעות כט) זמן אותן שזמנן קבוע שאם עבר הזמן אין להן תשלומין דוחין שבת וטומאה אפילו דיחיד וכל שאין להן זמן קבוע אינם דוחין שבת וטומאה ואפי' דציבור כגון פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים: **גמ' עיקר זיבחא.** הקדש ראשון: **אפי' תימא רבנן.** דלית להו ולד עושה תמורה: **בין בזכרים בין בנקבות.** משמע כל קרבן שחייב היחיד להביא ל) בין זכר בין נקבה: **הא איכא עולת העוף.** מירואה הוא: **אשם.** הוי זכר דכבש או איל כתיב ביה ל) ולא כבשה: **מאי ניהו שלמים.** אבל שלמי צבור זכרים הם דכתיב בהו (ויקרא כג) ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים. מ) זבחי שלמי צבור כבשי עצרת: **מנא הני מילי.** דקרבנות צבור אין להן תשלומין: **דבר יום ביומו.** כמוספי המועדים משמעי בפרשת שור או כשב דכתיב אלה מועדי ה' לא) מקראי קדש וגו' להקריב אשה ט) ולוה משה לב) מקריבין במועד יותר משאר ימים הוי אומר מוספין: **שכל היום כשר למוספין.** ובלבד לג) שיקדמו מוספין לתמיד של בין הערבים דאמר (יומא דף נג.) עליה השלם כל הקרבנות כולן: **מנחתם ונסכיהם**לד] **אפי' בלילה ואפי' למחר.** אם קרב הקרבן בזמנו ואפי' מכאן ועד עשרה ימים ולעולם וכלא נזדמנו לו קא (ב) מיירי: **מלבד שבתות ה'.** דהכי כתי' זבח ונסכים דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' לה) ס)ומשום דדרשינן סמוכים (ג) דבר יום ביומו הקרב נסכים מלבד אותן של שבתות דאם יו"ט אחר לו) שבת הוא הקרב נסכיו עם קרבנותיו והקרב נסכים ששכחת אתמול ולא הקרבת: **ביום אין בלילה לא.** דהא דבר יום ביומו כתיב וסמיך ליה מלבד שבתות ה' כלומר נסכי השבת תקריב היום ביו"ט אבל בלילה לא: **ואי כתב מנחתם ונסכיהם הוה אמינא.** ללמדך שמקריב נסכי היום לז) בלילה הכא אבל ביממא דלמחר לא: **ומ"ש.** כלומר וכי תימא מאי שנא דלימא בלילה אין ביממא לא הא קרא סתמא לח) הוה כתיב: **משום דבקדשים הלילה הולך אחר היום.** שעבר דכתיב (ויקרא ז) ביום קרבנו יאכל לא ע)תותירו ממנו עד בקר אלמא כל הלילה קרי יום קרבנו הלכך סד"א בלילה יקרב (ד) לט] דהנסכים הוי מיום שעבר אבל ביממא דלמחר לא: **אין לי כו'.** בת"כ [צו פרשה א] היא ואקרא קאי דכתיב היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה (ויקרא ו) שיהא נותנן מבוא השמש ומתעכלין מ] כל הלילה: **אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון.** אברים דעולה ופדרים דכרבי להו לעיל (ת"כ שם) שיהא נותנן מבוא השמש כלומר לאחר שקיעת החמה נותנן על פ)המערכה מא]: **דברים שדרכן ליקרב ביום.** דאינן קריבין בלילה כלל דכולהו קרבנות כתיב בהו ביום צוותו (ויקרא ז) דמשמע ביום ולא בלילה אבל אברים ופדרים הוא דאיתרבו מב] הכא(ה) בלילה צ)מהאי קרא שמקריבין מבוא השמש מג] וקא מקטירן על המערכה והם מתעכלין מאיליהן [ב] דאם לא כן היא העולה מאי ממעט: **ופריך מבוא השמש והאמרת דרכו ליקרב ביום: אלא עם בא השמש.** קודם השקיעה: **ליקדש.** בלילה מד] אם ניתנו בכלי שרת קדשי דתו לא נפקי לחולין אבל מיקרב לא קרבי עד היום: **אי מקדש קדשי.** בלילה מיקרב נמי קרבי: **סמי** מה] **מכאן נסכים.** לא תימני להו עם דברים שדרכן ליקרב ביום: **עם הזבח.** שמביאין עם הזבח וקידשן שחיטת הזבח דהוי כי זבח גופיה ואינן קריבין אלא ביום: **אמר רב דימי אי** מו] **אשכחיה אינשי כתיב איגרתא.** אם הייתי מוצא אדם הייתי כותב איגרתי מז] והייתי שולח לרב יוסף לבבל:

לא

וכל הקרב בלילה. פרש"י ק)בשלהי שתי הלחם (מנחות דף ק.) כגון שמן למנורה ולא נראה דמה קדושה שייכי ביה ר)הא לית ביה קדושת כלי מח] לכך נראה לומר דלא מצינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים ומשו"ה ניחא דלא משני הכא דילמא אינו קדוש ש)ליקדש אבל קדוש ליפסל דהכי מסיק התם שילהי פ' שתי הלחם (נז"ש) דסמיך אהא דתני וכל הקרב בלילה לא מצינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים בלבד וה"ה דמצי למיפרך מינה הכא בהדיא מדקתני וכל הקרב בלילה ולא מצינו דבר זה אלא מנחת נסכים בלבד אלא דמהדר לפרוכי אף לפי מה דס"ד מעיקרא התם בפ' שתי הלחם:

מסורת הש"ס

א) יומא נ., ב) [לעיל י: יא. יב.], ג) מנחות ו. כה. [חולין כג. זבחים קטו. קדושין כד:], ד) זבחים ח. פר. מנחות מד: נב. תענית כ:, ה) [חולין פג.], ו) נ"ל והתניא, ז) [מנחות כו: ע"ש], ח) יומא כג: מנחות ק., ט) אשכחיה איגשי הוה כתיב נ"ק, י) [במדבר כח. כט], כ) [ויקרא ו], ל) [ויקרא ה, יא, יג, במדבר ו], מ) גי' נ"ק ואין שלמים בצבור אלא כבשי כו', נ) [שם כג], ס) ודרשינן סמוכים נ"ק, ע) [נ"ל יניחו], פ) [המערכה וקא מקטירן על המערכה והן מתעכלין מאליהן הס"ד ומה"ד ופריך מבוא השמש ס"ד הא אמרת דברים שדרכן ליקרב ביום דאין קרבן בלילה כלל כו' מבוא השמש דא"כ היא העולה מאי ממעט הס"ד ומס"ד עם בא. כצ"ל נ"ק], צ) פי' רש"ק, ק) [לפנינו ברש"י דמנחות ליתא כגון מנחת נסכים וכ"כ תוספות שם בשם רש"י ע"ש וכן ביומא כט ע"ב ליתא ברש"י כל הקרב בלילה כגון מנחת נסכים דאמר מר מנחתם ונסכיהם אפי' בלילה עכ"ל [אלא בשטמ"ק מנחות שם על פירש"י ליתא שמן למנורה]], ר) פי' נ"ק, ש) לקרב נ"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי אשכחיה כתיב כצ"ל ותיבת ד' נמחק: (ב) רש"י ד"ה מנחתם וכו' קא מיירי הס"ד: (ג) ד"ה מלבד וכו' סמוכים דרשינן דבר יום ביומו קרב: (ד) ד"ה משום וכו' יקרב הנסכים דהוי: (ה) ד"ה דברים וכו' דאיתרבו הכא הס"ד ואחר כך מ"ה ביום נינהו כו' אלא עם בא השמש קודם שקיעה פריך מבוא השמש ס"ד והאמרת דרכו ליקרב ביום נינהו ודבר שדרכו ליקרב בלילה הוא דיליף מהאי קרא שמקריבין מבוא השמש וכו' מאי ממעט הס"ד ואח"כ מ"ה ליקדש:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' אשכחיה דכתיב איגרתא. נרש"י אשכחיה איגשי כתיב איגרתא. ולפי קושית גמ' לקמן משמע שהאגרתא היא אשכחי' איגרתא כתיבי כו': [ב] רש"י ד"ה דברים. דאל"כ כו'. פי' דאם אומר דגם אברים ופדרים דוקא שנתנן ביום א"כ נ"ל היא העולה כפ"ט דוכתים (פ"ד א) למעוטי שנשחטה בלילה קא בלילה אין ראוין למזבח:

◆

רבינו גרשום

[והרי וולד דקרבן יחיד ואין עשה תמורה. כדאמר בפירקין דלעיל והיה הוא ולא וולד: הא מני מתניתין דקתני דקרבנות יחיד עושין תמורה דאפי' וולד דקרבן יחיד ר' יהודה היא: והא תמורה דקרבן יחיד ואין עושה תמורה אחרת. כדאמר לעיל ולא תמורת תמורתו כי קתני דקרבנות יחיד עושין תמורה בעיקר זיבחא גופיה קתני ולא בתמורה ולא בולד: והשתא דאתית להכי אפי' תימא מתניתין דרבנן היא. ודקשיא והרי ולד דקרבן יחיד ואין עושה תמורה כי קתני מתני' בעיקר זיבחא דיחיד קתני דעושה תמורה: הא איכא עולת העוף. דאפי' נקבה אתיא והיינו פירוקא: הא איכא שעיר חטאת. דנשיא דהיינו דיחיד דזכר הוא והאי נמי פירוקא: והא איכא אשם. דקרבן יחיד זכר אתי ולא נקבה: מנהני מילי. דקרבן צבור אין חייבין באחריותן]: דת"ר אלה מועדי ה' מקראי קדש להקריב אשה לה' עולה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו. [דבר יום] מלמד שכל היום כשר למוספין דהיינו עולה [היינו מוספין]: ביומו. מלמד שאם עבר [היום ולא הביאן אין חייב באחריותן] דביומו [משמע דוקא ביומו] (כתב כלומר) הא אם עבר יומו בטל קרבנו [ואינו חייב באחריותן]: יכול אין חייב באחריות נסכיהן. אף משקרב הזבח ת"ל בפרשת פנחס ומנחתם ונסכיהם ריבה דאפי' בלילה ואפי' למחר משום דחייב באחריותן] ריש לקיש אמר [מהכא] (מה בא) דחייב באחריות [משקרב הזבח] מדסמיך ליה מלבד שבתות ה' דמשמע דאי הוי יו"ט אחר השבת [ולא הקריבו נסכי המוספין של שבת בשבת מביאין עכשיו בי"ט דכתיב זבח ונסכים דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' כלומר דיש' יו"ט קרבי והני של אתמול של שבת היינו מלבד שבתות ה' אלמא ונסכיהם אף למחר: וכי תימא מ"ש. בלילה (באין) [הוא] דקרבי ולא לאחר משום] דבקדשים לילה הולך אחר היום דכתיב וביום השמיני והלאה ירצה (וכל לילה) [כלומר דבליל שמיני] אסור לשוחטו דאותו לילה משלימין אחר שבעת ימים א) במחוסר זמן דבקדשים לילה הולך אחר היום [להכי הדר כתב מלבד שבתות ה' גבי ביומו למימרא דלמחר אייתי נסכים דאתמול דביו"ט מקריב נסכים של שבת. מבוא השמש משהשקע החמה]: עד בא השמש. היינו סמוך קוד' שתשקע החמה: [זאת תורת העולה ריבה. כל העולין]: כאן ליקדש כאן ליקרב ליקדש מקדישין נסכים אפי' בלילה אבל מיקרב אין מקריבין אלא ביום. אמר רבא ואי מקדש קודשי בלילה ליקרבי נמי

א) נ"ל ועדיין הוי מאוחר זמן.

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פי"א מהל' תמורה הל' א יב:
ב ב מיי' פי"א מהל' מעה"ק הלכה טו:
ג ג מיי' שם הלכה ז:
ד ד מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' י:
ה ה מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספים הל' יח:
ו ו מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הלכה [טו] י:
ז ז מיי' פי"א מהלכות תמורה הלכה יא:
ח ח מיי' שם הל' טו:
ט ט מיי' פי"א מהלכות מעה"ק הלכה ח:
י י מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הל' א:
יא כ ל מיי' פי"א מהל' מעה"ק הלכה טו:
יב מ מיי' שם הלכה י:
יג נ מיי' שם הלכה ד:
יד ס מיי' פ"ד שם הלכה ב:
טו ע מיי' שם הלכה ד:
טז פ מיי' שם הל' ה:

◆

תורה אור השלם

1. אלה מועדי יי אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליי עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: ויקרא כג לז
2. ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: במדבר כט יח
3. מלבד שבתת יי ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבותיכם אשר תתנו ליי: ויקרא כג לח
4. צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ויקרא ו ב
5. אלה תעשו ליי במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם לעלתיכם ולמנחתיכם ולנסכיכם ולשלמיכם: במדבר כט לט

◆

מוסף רש"י

הובא בעמוד הקודם

◆

שיטה מקובצת

א] בקרבנות היחיד מה שאין בקרבנות הציבור ויש בקרבנות הציבור מה שאין בקרבנות היחיד: ב] בקרבנות היחיד שקרבנות הציבור כו' וקרבנות היחיד אינן דוחין לא: ג] יחיד הן ואין: ד] רבנן כי קתני בעיקר: ה] יחיד הוא וזכר אתיא ונקבה לא אתיא. [וכו' הא איכא עולת העוף] גליון תימה הא לעיל משני כי קתני בבהמה ופי' תימא דהדר ביה מההיא שינויא א"כ הוי ליה למימר כולהו עיקר זיבחא תני ועוד דעוף נמי עיקר זיבחא הוא וי"ל דבתמורה כיון דכתיב בה בהמה שייך שפיר למיתני קרבן יחיד עושה תמורה בבהמה אבל הכא שייך למיתני שפיר בזכרים ובנקבות כיון דאיכא בעולת העוף: ו] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ז] כי קאמרינן קרבן: ח] שלמים דאיבעי אוה ו' נמחק: ט] זכר מייתי. ואי בעי נקבה מייתי לאפוקי זבחי שלמי צבור דזכרים [נינהו] הוא דאתא (ואי בעי נקבה מייתי) וה"ה לעיל גבי תמורה ה"מ לשנויי הכי: י] אע"פ שקרב אות ו' נמחק: יא] ונסכיהם מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם: יב] יג] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יד] משום דבקדשים לילה הולך אחר היום ונראה למורי דהוי מצי לשנויי דהוי מוקמינן ליה ביום אבל בלילה לא דהא יום מסתבר טפי מדקאמר דאי ליכא אלא מלבד שבתו' ה' הו"א ביממא אין בלילה לא: טו] בלילה והתניא אין: טז] ופדרים שמעלין ומקטירין מבוא: יז] נסכים שמעלין ומקטירין מבוא: יח] השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו מנין: יט] מיהא מנחת נסכים: כ] עי' בהשמטות בסוף המסכת: כא] קרובי נמי מיקרבי דתניא זה: כב] הקרב. ס"א בין ביום ובין בלילה קדוש כו' תני' בפרק שתי הלחם בסופו: כג] אשכחיה איניש: כד] כתיב איגרתא אות ד' נמחק. ס"א כתבי איגרתא שדרית לרב יוסף דלא כו': כה] צבור אין עושין תמורה כדמפרש לעיל בזכרים ותיבת כולם נמחק: כו] כגון עולת יולדת וקרבנות: כז] בשילהי התכלת מפיק ליה שדוחה שבת וטומאה: דבתמיד כתיב במועדו ואמרינן במועדו ואפילו בשבת ואפי' בטומאה: כח] פר של יום: כט] בקביעות הזמן אותן: ל] להביא מביא בין: לא] ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש להקריב ותיבת וגו' נמחק: לב] שמקריבין במועד: לג] ובלבד שיקדימו מוספין כו' דאמר מר עליה: לד] ונסכיהם בפרשת פנחס כתיב בכולהו מנחתם ונסכיהם לפרים וגו' לומר לך במנחתם ונסכיהם אפילו: לה] ה' ומשמע דדרשינן: לו] אחר השבת הוא: לז] היום בלילו אות ה' ותיבת הבא נמחק: לח] תיבת הוה נמחק: לט] יקרב דאמרי הנסכים הוי מיום כו' לא קמ"ל הס"ד: מ] ומתעכלין והולכין כל: מא] המערכה דקודם שקיעת החמה היה מעלן בראשו של מזבח כדי שלא יפסל בלינה ולאחר שקיעת החמה יסדרם על המערכה ומתעכלין והולכין כל הלילה הס"ד: מב] תיבות הכא בלילה נמחק: מג] השמש וקא פריך מבוא השמש והאמרת דרכו ליקרב ביום אלא עם השמש קודם שקיעת החמה ומקטירו על המערכה כו' מאיליהן כל הלילה הס"ד ומה"ד תורת העולה ריבה כל העולין להביא מתעכלין כל הלילה לא להקטיר להכי לא ריבינהו שיהא נקטרים כל הלילה דא"כ היא העולה כו': מד] בלילה שאם ניתנו בכלי כו' לחולין אפי' ע"י פדיונם אבל: מה] סמי מנחת נסכים: מו] אשכחיה איניש כתיב כו': מז] אדם הייתי כותב כו' הס"ד ומהר"ר שלחי הייתי שולח לרב יוסף לבבל: מח] כלי דלא שייך קדושת כלי אלא בקדשי מזבח וגם לא קרי בכל התלמוד קרב אלא בקרבנות לכך: